

Računarstvo visokih performansi

VELJKO PETROVIĆ I GORANA GOJIĆ

6—Arhitektura superračunara

PREGLED MOGUĆIH REŠENJA

Veza sa drugim predmetima

- ▶ Mi ovo radimo tek ovlaš.
- ▶ *Mnogo* više o ovome radite kod prof. Živanova
- ▶ Biće nešto preklapanja između onoga što ja kažem i onoga što on kaže, ali generalno govoreći od njega dobijate najbolje podatke.
- ▶ Svrha ovoga jeste da imamo rečnik koji delimo da bi mogli da pričamo o tome šta programiramo.

Faktori performanse HPC sistema

- ▶ Brzina komponentata
 - ▶ Koliko se brzo stvari dešavaju na *individualnoj* komponenti
- ▶ Paralelizam komponentata
 - ▶ Koliko stvari se izvršava jednovremeno
 - ▶ Koliko stvari se *efektno* paralelizuje
- ▶ Efikasnost komponentata
 - ▶ Koji procenat vremena je sistem sposoban da radi

Faktori performanse HPC sistema

- ▶ P — performanse sistema kao apstrakcija
- ▶ e — efikasnost sistema
- ▶ S — faktor skaliranja
- ▶ a — funkcija dostupnosti
 - ▶ čiji je parametar R — pouzdanost
- ▶ μ — stopa izvršavanja instrukcija kao funkcija
 - ▶ čiji je parametar E — snaga

Faktori performanse HPC sistema

$$P = e \times S \times a(R) \times \mu(E)$$

O efikasnosti

- ▶ Efikasnost se lahko definiše: to je odnos ostvarenih i teoretskih performansi, tj.
- ▶ $e_{flops} = \frac{P_{kont}}{P_{max}}$

O pouzdanosti

- ▶ Sporiji algoritmi mogu da priušte da budu provereni i sigurno tačni
- ▶ Ali ako hoćemo brzinu greške su neminovne
- ▶ Sistemi su jednostavno previše *komplikovani*

“Što više znam o
kompjuterima, sve sam više
iznenađen kada rade.”

NEPOZNATI FTN STUDENT, HOL FAKULTETA, 2008.

- Ovo tek važi za superračunare.
- Svi ti delovi, sve te komponente...
- Stvarno jeste čudo što rade.

Metodi pouzdanosti

- ▶ Greške nisu kraj sveta
- ▶ Pomislite na TCP vs. UDP
- ▶ Metod koji se koristi najčešće je checkpoint/restart
- ▶ Što da ne? Sve što izgubimo je vreme.
- ▶ Ako je vreme koje gubimo na povremeni restart manje od vremena koje bi gubili na sporiji algoritam—pobeda!

Flinova taksonomija

- ▶ Postoje mnogi načini da se opiše arhitektura paralelnih sistema i mnogi načini da se takvi sistemi projektuju.
- ▶ Da bi mogli da pričamo bez previše mahanja rukama i objašnjavanja dobro je da imamo nekakve zajedničke termine
- ▶ Primer takvih zajedničkih termina jeste Flinova taksonomija, sistem denotiranja različitih arhitektura koji je napravio Majkl Flin 70-tih godina prošlog veka.

Faktori Flinove taksonomije

- ▶ Flinova taksonomija ima dve dimenzije po kojima varira—podaci i instrukcije, označene u sistemu kao D i I.
- ▶ I D i I dimenzije mogu da variraju između dve vrednosti: S (single) i M (multiple) po tome da li se u jednom trenutku u sistemu izvršava operacija nad više tokova podataka ili se izvršava više niti kontrole
- ▶ Kombinatorika nam, onda, daje 'ćoškov' faznog prostora HPC arhitekture:
 - ▶ SISD
 - ▶ SIMD
 - ▶ MIMD
 - ▶ MISD

SISD

- ▶ Najklasičnija Fon Nojmanova arhitektura
- ▶ Jedna stvar u jednom trenutku
- ▶ Ništa danas ne radi ovako, praktično
- ▶ No, i dalje je koristan mentalni model pošto vaša userland aplikacija gotovo sigurno radi ovako.

SIMD

- ▶ Uvek se radi ista stvar
- ▶ Ali se istovremeno radi na velikom skupu podataka
- ▶ Da bi to razumeli, hajde da razmišljamo o idealizovanoj grafičkoj kartici koja izvršava Fongov model senčenja

$$I_p = k_a i_a + \sum_{m \in \text{lights}} (k_d (\hat{L}_m \cdot \hat{N}) i_{m,d} + k_s (\hat{R}_m \cdot \hat{V})^\alpha i_{m,s}).$$

SIMD

Vertex Shader

```
attribute vec3 position;
attribute vec3 normal;
uniform mat4 projection, modelview, normalMat;
varying vec3 normalInterp;
varying vec3 vertPos;

void main(){
    vec4 vertPos4 = modelview * vec4(position, 1.0);
    vertPos = vec3(vertPos4) / vertPos4.w;
    normalInterp = vec3(normalMat * vec4(normal, 0.0));
    gl_Position = projection * vertPos4;
}
```

SIMD

Fragment Shader

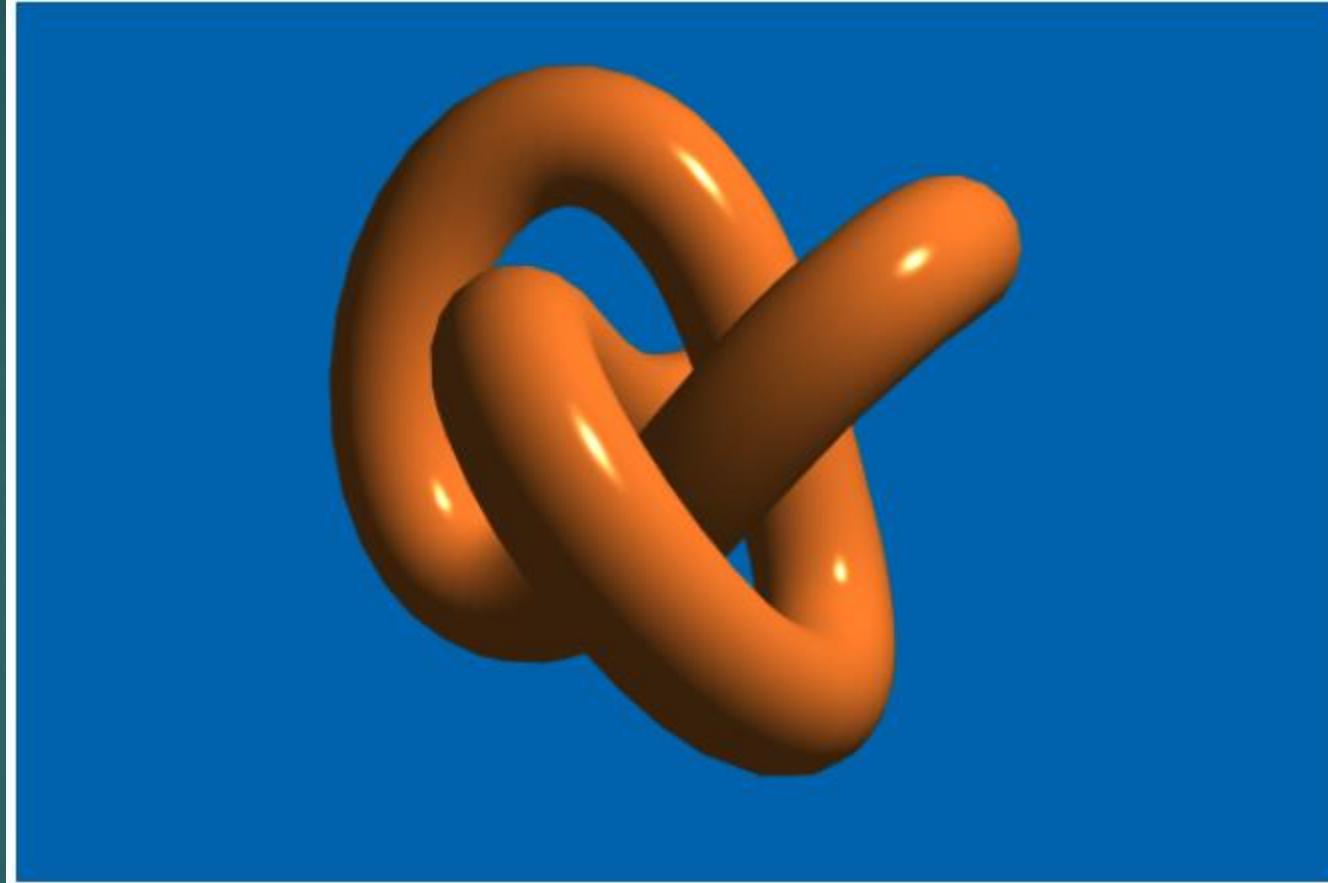
```
precision mediump float;
varying vec3 normalInterp; // Surface normal
varying vec3 vertPos;      // Vertex position
uniform int mode;          // Rendering mode
uniform float Ka;          // Ambient reflection coefficient
uniform float Kd;          // Diffuse reflection coefficient
uniform float Ks;          // Specular reflection coefficient
uniform float shininessVal; // Shininess
// Material color
uniform vec3 ambientColor;
uniform vec3 diffuseColor;
uniform vec3 specularColor;
uniform vec3 lightPos;     // Light position

void main() {
    vec3 N = normalize(normalInterp);
    vec3 L = normalize(lightPos - vertPos);

    // Lambert's cosine law
    float lambertian = max(dot(N, L), 0.0);
    float specular = 0.0;
    if(lambertian > 0.0) {
        vec3 R = reflect(-L, N); // Reflected light vector
        vec3 V = normalize(-vertPos); // Vector to viewer
        // Compute the specular term
        float specAngle = max(dot(R, V), 0.0);
        specular = pow(specAngle, shininessVal);
    }
    gl_FragColor = vec4(Ka * ambientColor +
                        Kd * lambertian * diffuseColor +
                        Ks * specular * specularColor, 1.0);

    // only ambient
    if(mode == 2) gl_FragColor = vec4(Ka * ambientColor, 1.0);
    // only diffuse
    if(mode == 3) gl_FragColor = vec4(Kd * lambertian * diffuseColor, 1.0);
    // only specular
    if(mode == 4) gl_FragColor = vec4(Ks * specular * specularColor, 1.0);
}
```


SIMD

SPMD

- ▶ U praksi ovo nije baš SIMD.
- ▶ Nije paralelizam baš u *instrukcijama*
- ▶ Ali jeste slučaj da imamo jedan *program* a više tokova podataka.
- ▶ Tako da je moderan GPU striktno govoreći primer SPMD arhitekture.
- ▶ No, sa druge strane, SPMD je samo *praktična* inkarnacija SIMD ideje.
- ▶ Ne treba se previše držati Flinovih apstrakcija. One su divne da nam opišu "ćoškove" prostora u kome obitavamo, ali kretanje po tom prostoru dozvoljava dosta varijacije.
- ▶ Moderan **heterogen sistem** je takav da ima zapanjujuće mnogo gradacije između stepena deljene memorije, nivoa paralelizma, itd.

Heterogen sistem?

- ▶ Koristimo taj termin relativno često
- ▶ Programiranje u heterogenim sistemima će biti naš glavni izazov
- ▶ Pa šta je heterogen sistem?
- ▶ Neformalna definicija: Sistem koji meša razne delove Flinove taksonomije u svojim različitim delovima: hibrid raznih arhitektura i pristupa vođen samo željom za najviše performansi.
- ▶ Heterogeni sistemi zvuče vrlo novo i uzbudljivo ali, istina je da su oni već duže vremena sa nama i da vi verovatno imate jedan.
- ▶ Lični računari su *uvek* bili heterogeni, a nikad više nego danas gde je razlika između superračunara i nekog gaming PC-ja uglavno stvar *razmere* ne prirode.

SIMD nizovi

- ▶ SIMD niz (SIMD Array) je tehnika izrade superračunara koja je svoj vrhunac doživela u 80-tim i 90-tim godinama prošlog veka.
- ▶ Ideja je da se računar sastoji od *jako* mnogo prostih procesorskih elemenata kojima upravlja kontroler sekvence koji se stara da rade istu stvar u isto vreme
- ▶ Svaki takav element radi, onda, nad svojim komadom memorije uz minimalno povremeno komuniciranje sa memorijom drugih komada memorije.
- ▶ Ovo jako liči na fixed-pipeline arhitekturu grafičkih kartica ranijih generacija.

Procena performansi i Amdalov zakon

- ▶ Amdalov zakon je metod da se proceni performansa paralelizovanog sistema
- ▶ Tačnije rečeno, Amdalov zakon povezuje stepen paralelizacije sa ostvarenim dobitkom u performansama.
- ▶ Ovo je težak problem, te je zakon samo približni model koji naročito odgovara baš SIMD nizovima.

Amdalov zakon

- ▶ Zamislim SIMD niz procesor koji ima dva režima izvršavanja:
 - ▶ Sekvencijalni (gde izvršava funkciju po funkciju)
 - ▶ Paralelni (gde izvršava sa svim svojim PE-ovima)
- ▶ Neka je T_0 ukupno vreme za neki proračun
- ▶ A neka je T_F vreme za sekvencijalno izvršavanje operacija koje se mogu izvršavati u paraleli, dok je T_A vreme koje je zaista potrebno.
- ▶ Dalje, neka je g stepen paralizma, S stepen ubrzanja, a f proporcija operacija koje se mogu paralelizovati.
- ▶ Onda:

Amdalov zakon

$$T_A = \frac{T_F}{g}$$

$$S = \frac{T_0}{T_A}$$

$$f = \frac{T_F}{T_0}$$

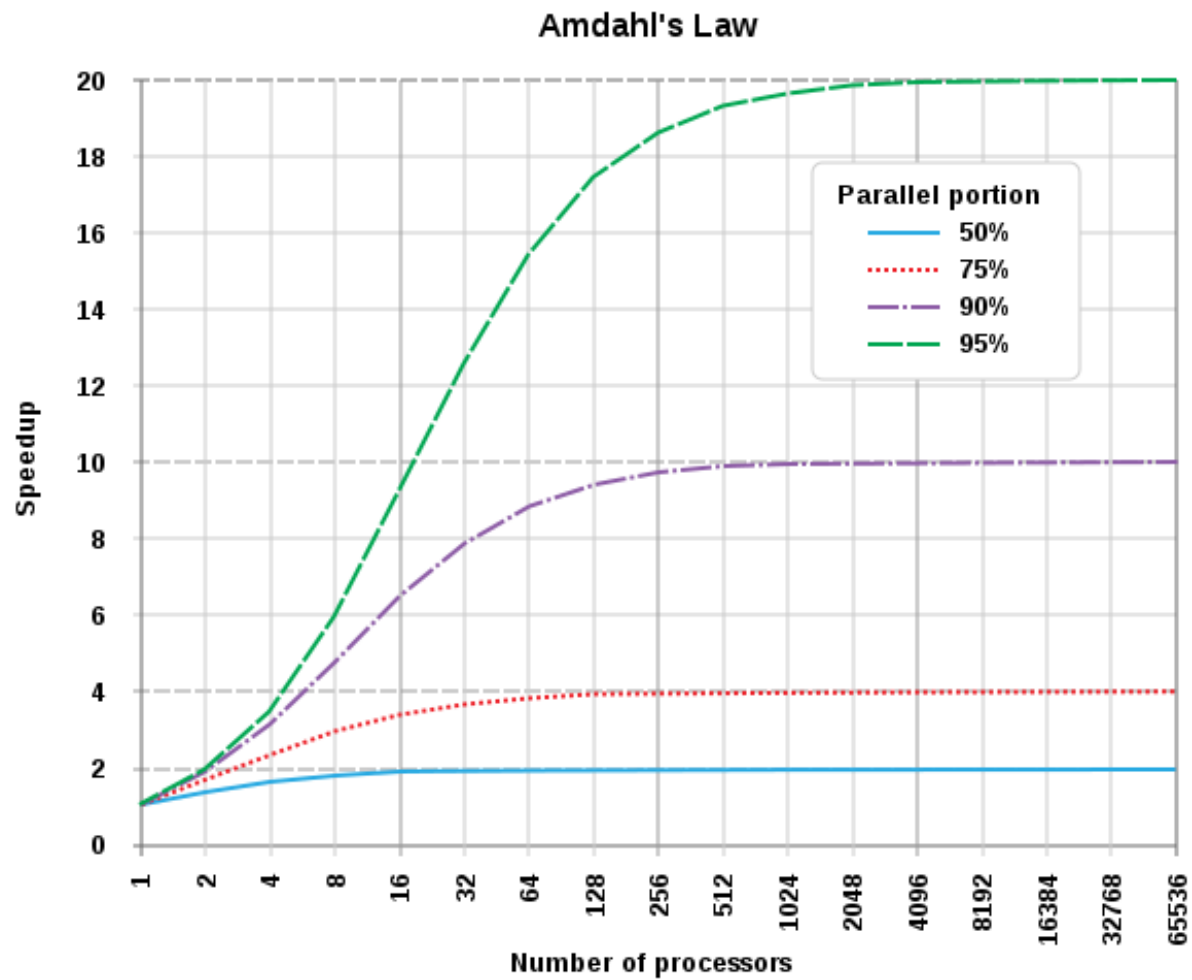
$$T_A = (1 - f) \times T_0 + \left(\frac{f}{g}\right) \times T_0$$

$$S = \frac{T_0}{(1 - f) \times T_0 + \left(\frac{f}{g}\right) \times T_0}$$

$$S = \frac{1}{1 - f + \left(\frac{f}{g}\right)}$$

Amdalov zakon

MIMD

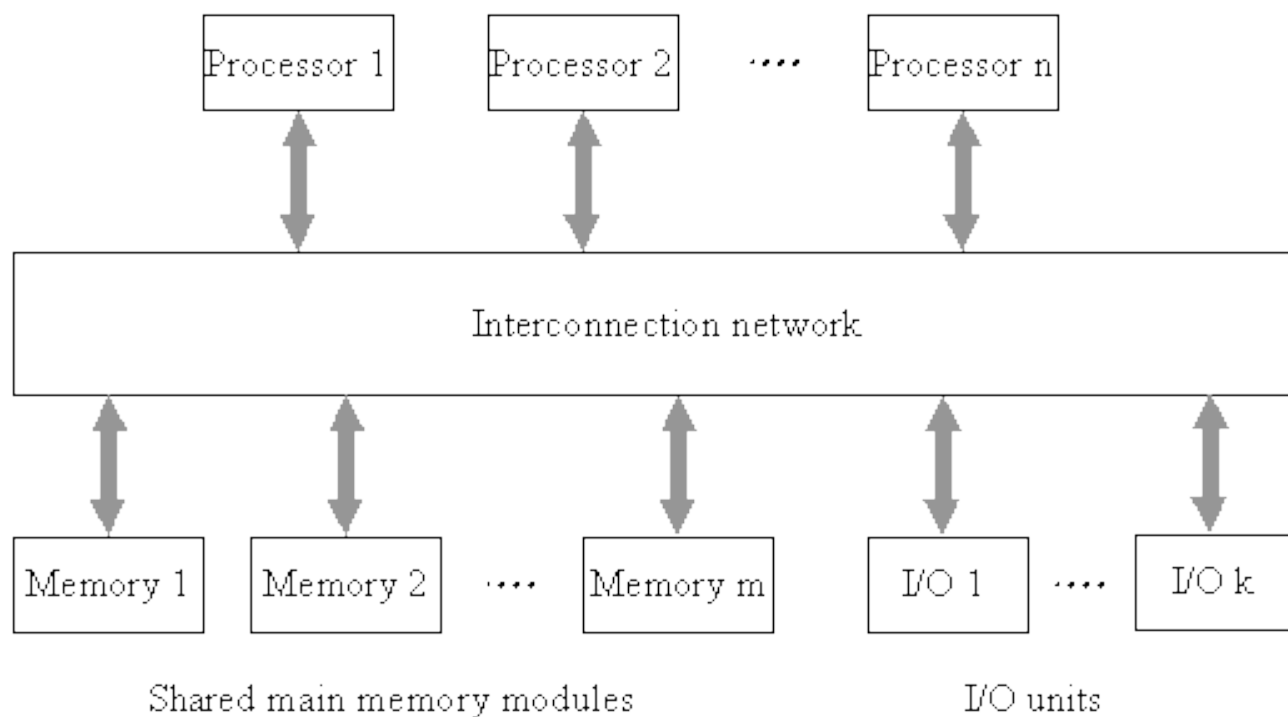
- ▶ Ovo je svet u kome mi, u stvari, živimo
- ▶ No, ponekad, to se krije od nas
- ▶ Najčistiji primer ovako nečega jeste sistem čvorova, gde je svaki čvor procesor koji komunicira sa drugim čvorovima preko mreže
- ▶ Provešćemo najviše vremena u hibridnom MIMD/SIMD svetu

Multiprocesori

- ▶ Praktično ovaploćenje MIMD pristupa.
- ▶ To je arhitektura modernih super-računara. Mnogo čvorova, mnogo procesora.
- ▶ Multiprocesorske arhitekture imaju varijacije

Multiprocesori deljene memorije

- ▶ Sistem gde imamo N procesora, deljenu magistralu, i jednu memoriju za sve.
- ▶ Idealno, ovo funkcioniše kao UMA arhitektura—uniform memory access. To znači da bilo koji deo memorije je ne samo *jednako* dostupan bilo kom procesoru, nego je dostupan u jednakom vremenu.

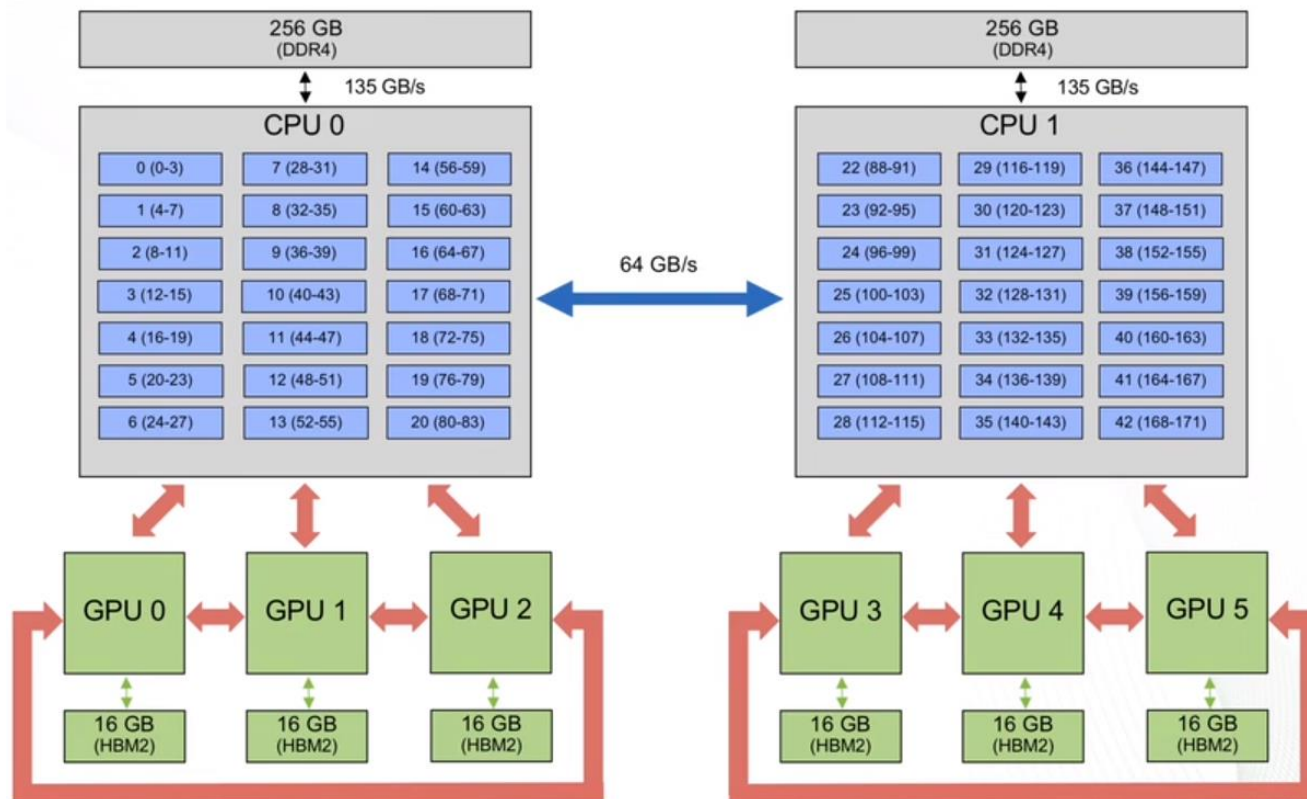
Multiprocesori
deljene
memorije

Problem keša

- ▶ Koherentnost keša je *ogroman* problem za ovakve arhitekture
- ▶ Tipično se koristi Modified Exclusive Shared Invalid protokol, tkzv. MESI.
- ▶ Poznat još i kao 'njuškalo keš' (Snooping cache)
- ▶ UMA je moguća (donekle) na običnom računaru
- ▶ Ali današnje mašine su skoro sve NUMA, tj. *ne* UMA: neka memorija je blizu a neka daleko. Fizički a i logički.

Masivno paralelni multiprocesori

- ▶ MPM-ovi nemaju *deljenu* memoriju nego *distribuiranu* memoriju.
- ▶ Striktno govoreći (i u stilu toga što su nam sve oznake labave i predstavljaju samo proizvoljne linije povučene po kontinualnim skalama) model distribuirane memorije je samo *ekstrem* NUMA model.
- ▶ Kako?
- ▶ Pa čvor ima svoju memoriju koja je NUMA-tično manje-više deljena, ali je povezan sa svim drugim čvorovima preko interfejsa za prosleđivanje poruka koji, tehnički, omogućava pristup (iako jako spor i indirektan) svoj memoriji sistema.

Kako to
izgleda
danas

Potrošački klasteri

- ▶ Potrošački klaster (comodity cluster) nije toliko *posebna* arhitektura koliko je specifična implementacija masivno paralelne arhitekture.
- ▶ Ideja je da se MPM arhitektura implementira upotrebljavajući hardver koji je namenjen potrošačima
- ▶ Zašto ovo radi?
 1. Ekonomije skale.
 2. Video igre.
- ▶ Naravno rešenje je manje efikasno: vrhunska MPM rešenja su skoro pa 90% efikasna na odabranim problemima.
- ▶ Čak i najbolji potrošački klasteri retko probijaju 60%.
- ▶ Ali su *mного* jeftiniji i ekonomski se skaliraju fantastično.

Internet-bazirani potrošački klasteri

- ▶ Ekstreman primer ovoga jeste ideja da svako ko hoće može da postane deo super-računara koji rešava neki ogroman problem.
- ▶ Folding@home, na primer.
- ▶ Ovo je slučaj gde je izolovanost čvorova *komično* velika, ali je to i dalje sasvim OK za određeni tip problema, uglavnom u kategoriji smešno paralelnih (više o tome kasnije).
- ▶ Najuspešniji primer je verovatno globalna bitcoin mreža
 - ▶ Pet miliona triliona proračuna SHA256 vrednosti svakog sekunda.

MISD

- ▶ Neki smatraju da je ovo besmislena kategorija
- ▶ Isti podaci a više tokova instrukcija?!
- ▶ Imaju dve klasične interpretacije:
 - ▶ Coarse-grained pipeline
 - ▶ Deljena memorija
- ▶ Na jedan način, moglo bi se reći da će OpenMP sa kojim se suočavate večeras primer MISD arhitekture.